

ГОМЕЛЬСКИ УНІВЕРСИТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЕКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА
І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСИТЭТА

№ 6 (323)

Субота, 24 лютага 1979 года

Газета заснавана ў верасні
1969 года. Выходзіць
раз у тыдзень

Цана 2 кап.

У АБСТАНОЎЦЫ ВЫСОКАГА ДАВЕР'Я

Сустрэча з кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР,
другім сакратаром ЦК КПБ У. І. БРОВІКАВЫМ

На здымку: выступае кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР, другі сакратар ЦК КПБ У. І. Бровікаў.

У актавай зале нашага ўніверсітэта 21 лютага ва ўрачысай абстаноўцы адбылася сустрэча выбаршчыкаў — студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў ГДУ з кандыдатам у дэпутаты Савета Саюза Вярхоўнага Савета СССР па Гомельскай гарадской выбарчай акрузе № 558, другім сакратаром ЦК Кампартыі Беларусі Уладзімірам Ігнатавічам БРОВІКАВЫМ.

Сход адкрыў сакратар парткома ўніверсітэта І. Ф. Эсмайтовіч. Са Звароту Цэнтральнага Камітэта КПСС да ўсіх выбаршчыкаў і народа, дасягнутых за перыяд ад выбараў да выбараў. Гэты важны палітычны дакумент нашай партыі выклікаў новы патрыятычны ўздзеянне савецкіх людзей па выкананню рашэння XXV з'езда КПСС. Яркім сведчаннем высокага пацужэння савецкага патрыятызму і сацыялістычнага інтэрнацыяналізму з'явіліся мітынгі пратэсту супраць агрэсіі Кітая ў адносінах да В'етнама і салідарнасці з в'етнамскім народам, якія прайшлі па ўсёй краіне.

З вялікім уздымам удзелу, сустрэчы выбралі ганаровы прэзідыум у саставе Па-

літбіора ЦК КПСС на чале з таварышам Л. І. Брэжневым. Давераная асоба кандыдата ў дэпутаты — докан фізічнага факультэта, кандыдат тэхнічных навук У. Я. Мацюшэнка расказаў аб жыццёвым і працоўным шляху У. І. Бровікава, заклікаў выбаршчыкаў акругі ў дзень выбараў аднадушна аддаць галасы за кандыдатаў непарушнага блоку камуністаў і беспартыйных.

На сходзе выступілі член-карэспандэнт АН БССР, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі БССР, рэктар ўніверсітэта В. В. Бокунь, студэнтка 4-га курса эканамічнага факультэта выдатніца вучобы Л. Залужная, загадчык кафедры педагогікі і псіхалогіі, член-карэспандэнт Акадэміі педагогічных навук СССР, доктар педагогічных навук, прафесар І. Ф. Харламаў, старшыня прафкома Н. І. Колтышава, загадчык навукова-даследчага сектара ўніверсітэта М. І. Твардоўскі.

Выступішыя расказвалі аб поспехах у эканамічным і сацыяльным развіцці нашай краіны, аб дасягненнях калектыву ГДУ, падкрэслівалі іх непарыўную сувязь з мудрым кіраваннем партыі. Падрыхтоўка да выбараў, адзначалі пра-

моўцы, пераканаўча дэманструе адзінства партыі камуністаў і народа. У гэтым адзінстве — крыніца ўсіх выдатных паказчыкаў, гарантыя поўнай перамогі камунізму.

Цёпла сустрэлі выбаршчыкі выступленне У. І. Бровікава, які падзякаваў за аказанне яму высокага давер'я — вылучэнне кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР і запэўніў прысутных, што не пакідае энергіі, сілы, аддаць свой вопыт і веды служэнню народу.

Таварыш У. І. Бровікаў даў кароткі агляд і аналіз развіцця народнай гаспадаркі нашай краіны, ахарактарызаваў змены, якія адбыліся пасля папярэдніх выбараў. Ён на канкрэтныя прыклады паказаў рост эканомікі, навукі, культуры за апошні час, адзначыў, што задачы далейшага развіцця дзяржавы ў названых кірунках па-

У дзень знаходжання ў нашым ўніверсітэце кандыдат у дэпутаты Савета Саюза Вярхоўнага Савета СССР па Гомельскай гарадской выбарчай акрузе № 558, другі сакратар ЦК КПБ У. І. Бровікаў сустрэўся ў рэктарыце з адміністрацыйнымі работнікамі і дэканамі факультэтаў ГДУ, у ходзе гутаркі жыва цікавіўся пытаннямі станулення і перспектывамі далейшага развіцця вядучай вышэйшай навукальнай установы беларускага Палесся. Затым У. І. Бровікаў азнаёміўся з некаторымі лабараторыямі фізічнага факультэта.

УРАЧЫСТЫ ВЕЧАР

Учора ў актавай зале адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 61-й гадавіне Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту. З дакладам выступіў ветэран Вялікай Айчыннай вайны дацэнт кафедры філасофіі У. С. Сідараў.

На вечары зачытаны загад, у якім рэктар ўніверсітэта Б. В. Бокунь павіншаваў ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, воінаў запasu са святнам Узброеных Сіл СССР.

Пераможцам сацыялістычнага спаборніцтва 1978 года і актывістам таварыства ДТСААФ уручаны ўзнагароды. Для ўдзельнікаў урачыстага вечара быў паказан святочны канцэрт.

РАСКАЗАЎ ВЕТЭРАН

Напярэдадні Дня Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту адбылася сустрэча групы студэнтаў гісторыка-філалагічнага, біялагічнага і эканамічнага факультэтаў, якія займаюцца ў народным ўніверсітэце па ахове помнікаў культуры, з удзельнікам

Вялікай Айчыннай вайны, заслужаным настаўнікам БССР Паўлам Андрэвічам Дуброўскім. Ён расказаў аб незабыўных днях сваёй маладосці, калі разам з усімі савецкім народам стаў на абарону сацыялістычнай Айчыны. Студэнты падзякавалі ветэрана за цікавыя ўспаміны. Намеснік сакратара камітэта камсамола ўніверсітэта М. Беразоўская ўручыла госцю Ганаровую граматы камітэта ЛКСМБ ГДУ, якой П. А. Дуброўскі ўдасгоены за актыўны ўдзел у ідэйна-патрыятычным выхаванні студэнцкай моладзі.

А. КУЗЬМІЧ,
студэнт 3-га курса
гістфіла.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, гарадскія органы зацый ўніверсітэта, доканат, выкладчыкі і студэнты эканамічнага факультэта, калектыву кафедры эканомікі працы горача віншуюць старшага навуковага супрацоўніка НДС ЛІЗАРЭВУ Эму Іванаўну ў сувязі з узнагародай Ганаровай граматай адміністрацыі Гомельскага заводу пускавых рухавікоў за дасягнутыя поспехі ў падрыхтоўцы высокакваліфікаваных інжынера-тэхнічных работнікаў.

Рэктарат, гарадскія органы зацый ўніверсітэта, доканат, выкладчыкі і студэнты эканамічнага факультэта, калектыву кафедры палітэканоміі горача віншуюць дацэнта гэтай кафедры СМІРНОВА Уладзіміра Цімафеевіча ў сувязі з узнагародай Ганаровай граматай адміністрацыі аб'яднання «Белмалпосуд» за дасягнутыя поспехі ў правядзенні навуковай, прапагандыскай і выхавальнай работы.

АБМЕРКАВАНЫ ВЫНІКІ РАБОТЫ

Адбылося пасяджэнне штаба добраахвотнай народнай дружны нашга ўніверсітэта. Былі абмеркаваны вынікі работы дружны за другое паўгоддзе мінулага года і складзены план работы на першае паўгоддзе бягучага года. На пасяджэнні выступілі адказныя за ДНД пры парткоме ўніверсітэта В. І. Сісёў і В. І. Раменнікаў, камандзір добраахвотнай народнай дружны, член камітэта камсамола ўніверсітэта студэнт 3-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта У. Балачук. Лепшых вынікаў дабіліся дружны гісторыка-філалагічнага (камандзір — студэнт 3-га курса І. Гардзевіч), фізічнага (камандзір — студэнт 2-га курса І. Вісёў) і біялагічнага факультэтаў (камандзір — студэнт 3-га курса А. Дзяткоў), якія занялі адпаведна 1-е, 2-е і 3-е месцы.

Паслаблi ў мінулым паўгоддзе сваю работу добраахвотныя народныя дружны геафана, дзе да нядаўняга часу быў камандзірам студэнт 3-га курса А. Маісеенка, і факультэта фізвыхавання, дзе камандзірам М. Дзяткоў.

На пасяджэнні штаба абмеркаваны арганізацыйныя пытанні. Камандзірам ДНД геаграфічнага факультэта зацверджан А. Смалароў.

У САВЕЦЕ ПА РАБОЦЕ Ў ІНТЭРНАТАХ

У мінулы аўторак адбылося пасяджэнне Савета пры партыйным камітэце ўніверсітэта па рабоце ў інтэрнатах. На ім абмеркаваны планы работы старшых куратараў інтэрнатаў на другое паўгоддзе бягучага навуцальнага года, справаздача старшага куратара матэматычнага факультэта Т. І. Палэктавай аб палітычна-выхавальнай рабоце ў інтэрнаце факультэта, заслужаны тына-выхавальнай рабоце ў інтэрнаце факультэта, заслушаны наведанні старшых куратараў М. Н. Бабкова і Л. Н. Сечка сустрэчы выбралі ганаровы прэзідыум у саставе Па-

значана слабая актыўнасць у рабоце старшага куратара Т. І. Палэктавай, партыйнага бюро матэматычнага факультэта ў павышэнні палітыка-выхавальнай работы ў інтэрнаце. Савет рэкамендаваў панаваць мерапрыемства ў інтэрнатах пры складанні плана на вучэбны год. Створана камісія па правярэнні палітыка-выхавальнай работы сярод студэнтаў і жыллёва-бытавых умоў. У састаў камісіі ўвайшлі: прарэктар па вярчэнню і завочнаму навучанню А. І. Балтоўскі, старшыня Савета па рабоце ў інтэрнатах В. П. Дзядзічкін, старшыня прафкома ўніверсітэта Н. І. Колтышава, намеснік сакратара камітэта камсамола ўніверсітэта А. Сянін, старшыня мясцома М. У. Акуліч, рэдактар шматтыражнай газеты «Гомельскі ўніверсітэт» У. П. Балого.

АСУДЖАЕМ КІТАЙСЬКІ АГРЭСАРАЇ

19 лютого студенти і викладачі економічного і фізичного факультетів зібралися на мітинг, щоб асудити китайських маістаў за агроі супраць Сацыялістычнай Рэспублікі В'єтнама. Мітынг адкрыў кандыдат эканамічных навук Я. Я. Вяршытара. Ён заклікаў прысутных гнеўна асудзіць заходніцкія планы кітайскай ваецшчыны.

Выступішы загадчык кафедры эканомікі працы, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны У. Д. Арэшчанка і пенсіянер, заслужаны настаўнік БССР, таксама удзельнік мінулай вайны П. А. Дуброўскі на пераканаўчых прыкладах паказалі ўсю варожасць дзеянняў кітайскай вярхушкі ў адносінах да міралюбівага в'єтнамскага народа.

Мітынг пратэсту адбыўся на біялагічным і гісторыка-філалагічным факультэтах. Яго адкрыў дэкан гістфіла, кандыдат гістарычных навук Т. І. Язанава. На мітынг выступілі: загадчыца кафедры рускай мовы, удзельніца Вялікай Айчыннай вайны прафесар М. В. Федарава, дацэнт кафедры фізіялогіі чалавека і жывёл біялагічнага факультэта Д. В. Нікалаева, дацэнт кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі Л. М. Гаранін, студэнт гістфіла, ленынскі

стыпендыят М. Абраменка і А. Рычкоў і інш.

Удзельнікі абодвух мітынгаў прынялі рэзалюцыю, у якой гнеўна асудзілі кітайскіх агрэсараў.

Мітынгі салідарнасці з гераічным в'єтнамскім народам прайшлі на ўсіх факультэтах ГДУ. Так, на геаграфі-

дэкан Ю. Ф. Хадакоўскі, сакратар партбюро дацэнт С. Ф. Ажгійскі, студэнт Н. Рахімаў, А. Судакоў і іншыя асудзілі кітайскую агрэсію ў В'єтнаме.

На мітынгах быў зачытан тэкст Заявы Саветаў ўрада, у якой гаворыцца аб тым, што Саветскі Саюз

і В'єтнам заўсёды жылі ў дружбе і супрацоўніцтве. Гэтай вернай традыцыі наша краіна прытрымліваецца і зараз, калі братні в'єтнамскі народ вымушаны весті вайну супраць кітайскіх захопнікаў дзеля свабоды і незалежнасці сваёй Радзімы.

На ўсіх мітынгах прыняты рэзалюцыі.

На адмыку: на мітынг выступіў дацэнт Л. М. Гаранін.

3 АГУЛЬНАУНІВЕРСИТЭЦКАГА ПАРТЫЙНАГА СХОДУ

НАВУЧОВЫМ ДАСЛЕДАВАННЯМ — РАЗМАХ І ЭФЕКТЫЎНАСЦЬ

21 лютага ў актавай зале адбыўся агульна-універсітэцкі партыйны сход. Па дакладу пракурора па навуковай рабоце прафесара **М. В. Навучыццеля** камуністамі абмеркавана пытанне «**Аб задачах партыйнай арганізацыі ўніверсітэта па выкананню пастанова ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР ад 6 красавіка 1978 года «Аб павышэнні эфектыўнасці навукова-даследчай работы ў вышэйшых навучальных установах».**

У абмеркаванні заслуханнага даклада прынялі ўдзел: пракурор па вучэбнай рабоце прафесар **Л. А. Шамяткоў**, загадчыкі кафедраў: вылічальнай матэматыкі і праграмавання — дацэнт **В. Е. Быхаўдаў**, дарвінізму і заалогіі — прафесар **Б. П. Савіцкі**, фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны — прафесар **А. С. Калутін**, навуковага камунізму — дацэнт **В. М. Серыкаў**, англійскай мовы — к. філ. н. **І. М. Акулаў**, сакратар партыйнага бюро фізічнага

факультэта дацэнт **У. М. Школдзія**, дацэнт кафедры спартыўных дысцыплін **І. П. Волкаў**.

Па абмеркаванаму пытанню прынята разгорнутая пастанова, якая накіравана на далейшае павышэнне эфектыўнасці навукова-даследчай работы на факультэтах і кафедрах нашага ўніверсітэта.

На партыйным сходзе заслухана і прынята да ведама інфармацыя сакратара парткома **І. Ф. Эсмантовіча** аб выкананні заўваг і прапановаў, зробленых камуністамі ў кастрычніку мінулага года на справаздачна-выбарным партыйным сходзе ўніверсітэцкай партарганізацыі. У рабоце партыйнага сходу прынялі ўдзел інструктар аддзела навукі і навучальных устаноў ЦК КПБ **П. П. Прахараў** і інструктар парткома партыі **В. М. Некрашэвіч**.

На гэтай старонцы мы змяшчам пераказ даклада **М. В. Навучыццеля**.

170 выкладчыкаў, у тым ліку 30 кандыдатаў навук і дацэнтаў не мелі за мінулы год ніводнай публікацыі. Партыйнае бюро факультэтаў, як і даўна, вельмі цярыцца адносіцца да такой акалічнасці, не аналізуюць вынікі работы кафедраў і асобных выкладчыкаў. Патрэбна карэнным чынам змяніць адносіны да гэтага важнага паказчыка дзейнасці навукова-педагагічнага калектыву.

Затым **М. В. Навучыццель** спыніўся на пытанні ўкаранення вынікаў НДР у вытворчасць, адзначыў, што ў гэтай справе таксама ёсць выдаючыя праблемы. Дастаткова сказаць, што ў мінулым годзе з 24 закончаных распадарча-дагаворных тэм у план укаранення было ўключана толькі 13. У гэтым сэнсе самы нізкі ўзровень укаранення НДР на фізічным факультэце, чаму няма ніякага апраўдання.

3 А АПОШНІ час некалькі ўзрос узровень вынаходніцкай работы. Сур'езная пастаноўка гэтага пытання дэканам і партбюро фізічнага факультэта дала свае вынікі. У 1978 годзе ў Камітэт СМ СССР па справах вынаходніцтваў і адкрыццяў ад названага факультэта было накіравана 31 заяўка на вынаходніцтва з 32 ад усяго ўніверсітэта. На восьм заявак атрыманы станоўчыя рашэнні.

Разам з тым стан прапрацоўкі навуковай тэматыкі ва ўніверсітэце яшчэ не можа задавальняць. Аховаздольная тэматыка НДР у асноўным на фізічным факультэце. Усе таго роду тэмы павінны забеспячацца планавай патэнтнай прапрацоўкай. Аднак гэта робіцца не ўсюды. Па выніках мінулага года справаздачу аб патэнтных даследаваннях мелі толькі чатыры тэмы кафедраў фізічнай метралогіі з 28 патэнтназдольных тэм ўніверсітэта.

Як гаварылася далей у дакладзе, факультэты і кафедры маюць вялікі рэзервы для дасягнення больш высокіх паказчыкаў у навуцы, павышэння эфектыўнасці НДР. Аднак не ўсюды аднолькава аздача ад кадравата навуковага патэнтчыльцу. Так, па колькасці выкладчыкаў з вучонымі ступенямі і званямі геаграфічнага факультэта займае другое месца ва ўніверсітэце — 62,5 працента. Аднак па выніках навуковых даследаванняў гэты факультэт

на шостым месцы. Асабліва сур'езныя пратэзіі трэба прад'явіць да кафедраў агульнай геалогіі.

Слабым месцам усё яшчэ застаецца пытанне аб стварэнні ва ўніверсітэце навуковых устаноў. Докладчык выказаў крытычныя заўвагі ў адрас загадчыка кафедраў фізічнай цвёрдага цела дацэнта **В. А. Балакіна**, які пасіўна адносіцца да даручанай справы — вырашання пытання аб адкрыцці праблемнай лабараторыі пры ўзначальваемай ім кафедраў.

Шырокае асвятленне знайшла ў дакладзе студэнцкая навука. Аднак і ў яе арганізацыі побач са станоўчым назіраецца шмат упущэнняў і недахопаў. Сведчаннем таму — нізкі працэнт студэнцкіх навуковых работ, якім на рэспубліканскіх аліадах-конкурсах прэсудуецца першая катэгорыя, а на ўсеазаемных — медалі, Дыпломы Міністра СССР і ЦК ВЛКСМ.

Ва ўніверсітэце адной з вострых праблем застаецца праблема падрыхтоўкі доктарскіх дысертацый.

У ЗАКЛЮЧЭННЕ дакладчык гаварыў аб тым, як ажыццяўляюць кіраўніцтва навукова-даследчымі работамі партыйнае бюро факультэтаў. Шмат увагі гэтаму пытанню ўдзяляюць камуністы эканамічнага і фізічнага факультэтаў. Больш сур'езна сталі адносіцца да яго на гісторыка-філалагічным і матэматычным факультэтах. І ўсё ж, як адзначыў **М. В. Навучыццель**, эфектыўнасць партыйнага кіраўніцтва развіццём навукова-даследчых работ застаецца яшчэ невысокай. Не ўсе партыйнае арганізацыі з дастатковай прынцыповасцю падыходзяць да атэнкі навуковай дзейнасці падраздзяленняў і нярэдка дапускаюцца цяжкіх адносінаў да недахопаў.

Докладчык выказаў упэўненасць, што дэлавое абмеркаванне на агульнаўніверсітэцкім партыйным сходзе пытання аб задачах ўніверсітэцкай партыйнае арганізацыі па павышэнні эфектыўнасці навукова-даследчай работы ў святле пастановаў ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР, прынятай у красавіку 1978 года, плённая праца над ажыццяўленнем вызначаных мерапрыемстваў дазволіць дасягнуць у гэтай важнай справе новых значных поспехаў.

канскіх праграм, у тым ліку 1 — па народнагаспадарчаму плану і 11 — па плану АН БССР. 15 дзяржбюджэтных і 3 гаспадарча-дагаворныя тэмы выконваюцца па кардынальных планах АН СССР і АН БССР. Адзначыўшы ў гэтай справе ўсё станоўчае, докладчык указаў і на яшчэ маючыя месца недахопы. Падкрэслена, што партыйнае арганізацыі факультэтаў павінны больш актыўна ўздзейнічаць на фарміраванне тэматычных планаў НДР, па вырашэнне пытанняў кардынальнасці, усямерна павышаць аднаасць камуністаў за выкананне вызначаных заданняў, за павышэнне навуковай і народнагаспадарчай значнасці выконваемых даследаванняў.

У прыклад пастаўлена ініцыятыва эканамічнага факультэта. Тут вырашылі сфарміраваць метаўчы праграму па праблеме працоўных рэсурсаў і іх рацыянальнаму выкарыстанню, якую з пачатку новай пяцігодкі змогуд распрацоўваць некалькі падраздзяленняў ўніверсітэта. Ёсць усе падставы для таго, каб перайці на матэвыя праграмы геалагам, кафедрам біялагічнага, гісторыка-філалагічнага і некаторых іншых факультэтаў.

ЗНАЧАЕ месца ў дакладзе было ўдзелена буйнамаштабнаму вывучэнню прыродных рэсурсаў беларускага Палесся, іх рацыянальнае выкарыстання і аховы, якое выдзяца ў рамках комплекснай экспедыцыйна-навуковай кіраўніцтвам прафесара **Г. А. Кузнецова**. У гэтым напрамку

праведзена ўжо значная работа. Аднак адстаючым званом тут сталі эканаміка-матэматычныя даследаванні. Лепшым метамам арганізацыі НДР дадзенага ўчастка з'яўца мэтавая праграма, якую можа ўзначаліць прафесар **Л. І. Ільёў**.

Далей докладчык падкрэслівае вялікую значнасць атрыманых вынікаў ва ўніверсітэце прагрэсіўных форм навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва з вытворчасцю — стварэннем вучэбна-навукова-вытворчых аб'яднанняў. Паколькі гэта справа новая ў нашым ўніверсітэце, пярвычым партыйным арганізацыям, партгрупам трэба падыйсці да не вельмі ўважліва, аказваць усебаковую дапамогу калектывам кафедраў, якія абавязаны забяспечыць работу аб'яднанняў.

3 году ў год ва ўніверсітэце павышаецца не толькі аб'ём, але і эфектыўнасць НДР. З прыведзеных дакладчыкам дадзень вынікае, што найбольш высокую аздачу — 4,4 рубля на рубель затрат — мелі ў мінулым годзе на біялагічным факультэце. Што ж датычыцца іншых факультэтаў, то ўзровень эфектыўнасці НДР на іх яшчэ далёка не адпавядае сучасным патрабаванням. І зусім нельга мрыцца з такім становішчам, калі нават не акупацыя зробленых затрат на НДР.

Адным з агульных паказчыкаў эфектыўнасці НДР з'яўляецца друкаваная прадукцыя. У мінулым годзе нашым вучоным яе выдзялена значна больш, чым у папярэднім. Аднак насяржовае той факт, што

У ПАЧАТКУ свайго даклада **М. В. Навучыццель** ахарактарызаваў тэму прыкметны змяненні, якія адбыліся за апошні час у нашай краіне, рэспубліцы, вобласці, адзначыў усё ўзрастаючую ролю навуцы. Адчувальным імпульсам для яе інтэнсіўнага развіцця стала прынятая 6 красавіка 1978 года пастанова ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Аб павышэнні эфектыўнасці навукова-даследчай работы ў вышэйшых навучальных установах».

Гэта пастанова была разгледжана на сумесным пасяджэнні рэктарата і парткома ўніверсітэта, пасля чаго навуковы аддзел распрацаваў асноўныя меры прэемствы па яе рэалізацыі. Яны былі ўсебакова абмеркаваны ва ўніверсітэцкіх падраздзяленнях і зацверджаны партыйнымі камітэтам і Вучоным саветам ГДУ.

Далей докладчык гаварыў аб тым, як ажыццяўляюцца намячаныя меры прэемствы, сканцэнтраваны ўвагу на пытанні стварэння новых і пашырэння існуючых навуковых устаноў, забеспячэння кароннага паліпшэння планавання і кардынальнасці навукова-даследчых работ. Падкрэслена, што аснову плана НДР (51 працэнт) складае тэматыка, выконваемая ў аснове плана сацыяльнага і эканамічнага развіцця рэспублікі. Працягваецца ўкараненне праграма-мэтавага метадрупа планавання і арганізацыі навукова-даследаванняў.

Селета ўніверсітэту з'яўляецца савынаваўцам 12 рэспублі-

АБ ЗОРНЫМ ПАХОДЗЕ

З ПЕСНЯЙ ВЕСЕЛА ІСЦІ!..

Як паведамлялася ў нашай газеце, 14 лютага быў дадзены старт чарговому Зорнаму паходу студэнтаў нашага ўніверсітэта па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы саўвечнага народа. Ён прысвячаўся выбарам у Вярхоўны Савет СССР.

Паход закончыўся. Аб тым, як праходзіў ён, па просьбе нашага карэспандэнта А. Шведова расказвае член камітэта камсамола ўніверсітэта Рыгор Стрыжак:

— Паход праходзіў па трых раёнах Гомельскай вобласці — Рэчыцкім, Калінінкіцкім і Лоеўскім. Усюды нам аказвалі гасцінна прыём. Асабліва запам'ятаўся саўгас «Камсамольскі» у Рэчыцкім раёне. У гэтай

гаспадарцы шмат працавітых людзей. Сярод іх — кавалеры ордэнаў працоўнай Славы III ступені даярка Надзея Мінаўна Дземідзенка і цялятніца Марыя Міхайлаўна Карак. У адрэгіх працаўніц на вечары шанавання перадавікоў сельскай гаспадаркі прагучала нямяла цёплых слоў. А ўдзельніца Зорнага паходу Таціяна Рабца выканалася для жанчын некалькі песень. Прысутныя цёпла прымалі выступленні Цэляміра Сядзько і Наталі Курбан, Леаніда Кома і Віктара Паклонскага, Віктара Маскалёва і Леаніда Шкалёнка. Спадбалася глядачам і выступленне Галіны Казак, якая расказвала гумарыстычныя гісторыі. У заключэнне вечара дырэктар

Удзельнікі Зорнага пахода ўскладаюць вянкi на брацкую магілу воінаў у студэнцкім парку.

Фота Б. Шкурко.

саўгаса Аляксандр Фёдаравіч Блізнец падзякаваў нам за цікавыя выступленні.

Дзе б ні пабывалі мы — у працоўных калектывах, калгасах і саўгасах, школах — усюды бачылі стваральную працу савецкіх людзей. Хацелася падтрымаць іх, натхніць на новыя перамогі. У лекцыях і дакладах мы расказвалі аб міжнародным становішчы, знаёмілі слухачоў з савецкай выбарчай сістэмай і новай Канстытуцыяй СССР. Усяго ўдзельнікамі Зорнага паходу было прачытана каля 30 лекцыяў і дадзена звыш 20 канцэртаў. У доўрым настроі вярнулі мы ўвесь маршрут. З песняй весела ісці!..

Канцэрт для жыхароў в. Старадубкі Лоеўскага раёна паказвае аб'яднаная агітбрыгада эканамічнага і фізічнага факультэтаў.

Фота А. Мажарава.

Засведчыла педагагічная практыка

З ЛЮБОЎ ДА ВЫБРАНАЙ ПРАФЕСІ

У студэнтаў пятага курса матэматычнага факультэта скончылася педагагічная практыка ў школах г. Гомеля. Яна была асабліва тым, што праходзіла ў адпаведнасці з новай вучэбнай планам-праграмай, якая была распрацавана кафедрай педагогікі і псіхалогіі нашага ўніверсітэта. У працэсе практыкі студэнты павінны былі навучыцца самастойна праводзіць вучэбна-выхаваўчую работу і творча падыходзіць да вырашэння асноўных задач камуністычнага выхавання падрастаючага пакалення, азнаёміцца з вопытам лепшых настаўнікаў і выкарыстаць яго ў сваёй дзейнасці, вывучыць важнейшыя пытанні школьнага жыцця. Прыёмам, што з усімі гэтымі задачамі нашы студэнты справіліся паспяхова. Работу студэнтаў у

школе падагульнялі заліковыя ўрокі. Практыканты павінны былі паказаць добрае веданне выкладаемага матэрыялу, улічваць ступень падрыхтаванасці вучняў, ведаць іх псіхалогію, настроі. Менавіта на гэта арыентаваў студэнтаў старшыня камісіі па абароне педпрактыкі намеснік дэкана факультэта М. В. Селькін. Сваёй задачай ён лічыў не толькі кантраляваць за работай студэнтаў у школе, але і актыўную дапамогу будучым настаўнікам з тым, каб ні для каго з іх не заставалася невыдадзенымі якія-небудзь пытанні. Большасць студэнтаў паспяхова правялі свае заліковыя ўрокі. Асабліва добрае ўражанне пакінулі аб сабе Л. Халаднік, С. Сухая, Л. Шаўлюская, В. Хмялеўская, Т. Чыкіна, якія праходзілі практыку ў

17-й школе горада.

Нядрэна паказалі сябе нашы студэнты і як класныя кіраўнікі. Імі было праведзена шмат карысных мерапрыемстваў. Так, студэнты групы М-52 арганізавалі з вучнямі абмеркаванне кнігі Генеральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Л. І. Брэжнева «Цяліна», праводзілі камсамольскія і матэматычныя вечары, наведлі «Партызанскую крывічку».

У школах некаторыя студэнты працягалі свае даследаванні па ВДРС. Так, студэнткі Л. Чугай і Л. Халаднік прапанавалі настаўніку матэматыкі В. Т. Шалупава прымяніць на ўроках кантралявую ўстаноўку «Агеньчык». А пры вывучэнні тэмы «Гаматэрыя» яны выкарысталі эпі-

дыяскоп. Карысць была выдаючай. Заняткі праходзілі ажыўлена і цікава.

Дні, праведзеныя ў школе, непрыкметна пралацілі для студэнтаў. І вось апошні дзень. Крху сумна развітвацца са школай, з выкладчыкамі і вучнямі. Судзіць тое, што хутка студэнты і самі пойдучы працаваць у школу. Аб прызванні настаўніка марыў, відаць, кожны з іх. Развітаючыся са студэнтамі, дырэктар школы № 17 В. Т. Шалупаў, сакратар партарганізацыі Б. Л. Шыфрына і іншыя настаўнікі выказалі шмат цёплых слоў у адрас выкладчыкаў ўніверсітэта за добрую падрыхтоўку будучых спецыялістаў.

С. ЧАРТОК,
групавай кіраўнік педпрактыкі матэматычнага факультэта.

Да 110-годдзя Н. К. Крупскай

ПРЫСВЕЧЕНА ВЯЛІКАМУ ПЕДАГОГУ

26 лютага спаўняецца 110 год з дня нараджэння сябра і саратніка У. І. Леніна, выдатнага савецкага педагога Надзежды Канстанцінаўны Крупскай. Гэтай памятнай даце была прысвечана канферэнцыя студэнтаў гісторыка-філалягічнага факультэта. З цікавым паведамленнем выступіла былі дацэнт нашага ўніверсітэта Анастасія Ігнатаўна Масюкова. Гэтай жанчыне двойчы давялося сустрэкацца з Н. К. Крупскай. Расказ А. Н. Масюковай

быў выслуханы з вялікай увагай. Затым з паведамленнямі аб жыцці і дзейнасці адной з заснавальніц савецкай школы выступілі студэнткі 5-га курса Т. Баранцава, Г. Рассафанова, В. Чындарова і інш. Вынікі канферэнцыі падваля выкладчыца кафедры педагогікі і псіхалогіі В. Ф. Дзянісава.

А. ЦІМАШЭНКА,
студэнтка 5-га курса гістфіла.

НАСУСТРАЧ ПРАЦОЎНАМУ СЕМЕСТРУ-79

САЦЫЯЛІСТЫЧНЫЯ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ

зводнага СБА эканамічнага факультэта на падрыхтоўчы перыяд

1. Разгарнуць сацыялістычнае спадорніцтва СБА эканамічнага факультэта пад дэвізам «110-й гадавіне з дня нараджэння У. І. Леніна і 10-годдзю ГДУ — дастойную сустрэчу!»
2. Разгарнуць рух па залчэнню ганаровымі байцамі СБА герояў-камсамольцаў, загінуўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны, выпускнікоў педінстытута імя Чкалава, герояў мірных дзён.
3. Байцам СБА эканамічнага факультэта правесці вучэбны семестр пад дэвізам: «На студэнцкую будоўлю — без адзінай двойкі!»
4. Заключыць дагаворы аб сумеснай рабоце лінейных СБА з мясцовымі камсамольскімі арганізацыямі.
5. Заключыць дагаворы аб шэфскай дапамоце сельскай школе.
6. Узяць шэфства над цяжкавыхоўваемымі падлеткамі, 10 падлеткаў уключыць у студэнцкі будаўнічы атрад.
7. На высокім арганізацыйна-палітычным узроўні правесці вучобу актыўна ўсіх ЛСБА і кіраўнікоў атрадаў.
8. Ва ўсіх ЛСБА аформіць наглядную агітацыю для лагераў СБА, лагераў-спадарожнікаў да выезду на месца дыслакацыі.
9. Усім байцам СБА да выезду на месца дыслакацыі здаць нормы комплексу ГПА.
10. Сабраць для перадачы сельскім школам 500 экзэмпляраў кніг.
11. Кожнаму атраду адпрацаваць на суботніках і нядзельніках 200 чалавека-гадзін у Фонд міру.
12. Стварыць летапіс эканамічнага факультэта ГДУ.
13. Прачытаць 42 лекцыі, выstupіць з 26 канцэртамі.

Сацыялістычныя абавязальствы абмеркаваны і прыняты на сходзе камандзіраў і камісараў эканамічнага факультэта ГДУ.

ЗВАРОТ БАЙЦОЎ СБА «СПАДЧЫНА»

Байцы атрада «Спадчына» Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта, уключаючыся ў барацьбу за выкананне планаў 10-й пяцігодкі, ідучы насустрэч 110-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна, а таксама — 10-годдзю ГДУ, прынялі рашэнне разгарнуць у час 3-га, працоўнага семестра актыўную работу па павышэнню эфектыўнасці і якасці выконваемых заданняў. Работа СБА павінна праходзіць пад дэвізам: «Кожны дзень работы СБА — ударны дзень».

Толькі выдатнай работай мы можам аказаць значную дапамогу будаўнічым арганізацыям, працоўным сяла ў барацьбе за выкананне 10-й пяцігодкі.

Мы заклікаем усіх байцоў СБА ўніверсітэта ўключыцца ў барацьбу за павышэнне эфектыўнасці і якасці выконваемай работы.

Наш абавязак — аказаць

дапамогу мясцовым камсамольскім арганізацыям у забеспячэнні рытмічнай работы, у арганізацыі пастой «КП», у выпуску «баявых лістоў», «маланак», у якіх расказваць не толькі аб перадавіках, але і аб парусьніках працоўнай дысцыпліны.

Клопатам кожнага СБА павінна стаць арганізацыя адпачынку працоўнікоў сяла, сустрэчы з ветэранамі вайны і працы, выступленні агітбрыгад у сельскіх клубах, у полі і г. д.

Байцы, камандзіры і камісары СБА ўніверсітэта! Актыўна ўключайцеся ў барацьбу за выкананне пастаўленых перад вамі задач! Дабывайцеся, каб кожны дзень работы СБА быў ударным днём!

Зварот абмеркаваны і прыняты на агульным сходзе СБА «Спадчына».

ЗВАРОТ БАЙЦОЎ СБА «ЮНАЦТВА»

1979 год па рашэнню Арганізацыі Аб'яднаных Нацый абвешчаны Міжнародным годам дзіцяці — гэта заўтрашні дзень чалавецтва, таму Міжнародны год дзіцяці — гэта не проста чырвоная календарная дата, гэта перш за ўсё заклік да ўсіх людзей нашай планеты змагацца за мір на зямлі, за свабоду, дэмакратыю і сацыяльны прагрэс, без чаго няма не толькі шчасця, але нават нармальных умоў для развіцця дзіцяці.

Палесціны згасе пад абстрэламі ізраільскіх агрэсараў.

Мы ганарымся тым, што дзеці нашай краіны акружаны сардэчнымі клопатамі, што ім суджана жыць па самых справядлівых законах на зямлі.

Байцы СБА «Юнацтва» звяртаюцца да ўсіх студэнцкіх будаўнічых атрадаў ўніверсітэта пакачы правядзенне аперацыі «Клопат», у ходзе якой узяць шэфства над дзіцячымі садамі г. Гомеля і Гомельскай вобласці, аказаць дапамогу работнікам дзіцячых устаноў у іх нялёгкай, але высакароднай працы.

Мы абавязуемся ўзяць шэфства над дзіцячымі садамі № 98 г. Гомеля і заклікаем усіх байцоў будаўнічых атрадаў прыняць актыўны ўдзел у аперацыі «Клопат».

Зварот прыняты на сходзе СБА «Юнацтва».

Гісторыя чалавецтва даказана, што гэта не простае заклік, а крывёна здобываны ісціны.

Мы не можам быць спакойнымі, калі 4 працэнты работнай сілы ў развітых капіталістычных краінах — дзеці ва ўзросце ад 10 да 14 гадоў; калі ў краінах Латэаускай Амерыкі кожны 30 секунд памірае ад зняслення маленькі чалавек; калі жыць цэ тысячы дзяцей Лівана і

ПРЫСЯГНУШЫ НА ВЕРНАСЦЬ АЙЧЫНЕ

У вучэбным корпусе гістфіла з партэтаў на нас глядзяць, быццам жывыя, тры юнакі. Хто яны, які след пракладлі на зямлі? Чаму іх прозьвічкі называюць першымі на паверхы баіцы СВА гісторыка-філалагічнага?

Адзін з іх — Мікола Сурначоў, былы выпускнік Гомельскага педінстытута. Ён працаваў у рэспубліканскай газеце. Са сваім сябрам па вучобе і пазней Міколам Аўрамчыкам прайшоў з тэадэлітам на адну сотню кіламетраў па Сярэдняй Азіі. На кароткіх прывалах даставаў Мікола свой запавяны шывтак і пісаў.

Калі трубаць зайграў вялікі збор, запала дымам пажарышчаў, застыў у суровым страпаст Мікола Сурначоў:

Я губы от гнева калёнаго сжав,

Отчизна, Всем сердцем тебе присягаю.

Мікола Сурначоў, быў некалькі разоў паранены, але ні ў акапе, ні ў шпіталі, ні ў мінулы кароткага адпачынку не пакідаў пісаць. Ён не проста пісаў, а шмат працаваў над словам, каб яно паліла, было быццам з граніту, каб яно даходзіла да сэрцаў войнаў. Ён застаўся верным сабе. І ўся тая ж паэзія, толькі больш стала, выпрабаная вайною прывержанца да народнай традыцыі, песеннай і казачна-рамантычнай.

На малых кавалках зямлі вырастаў лёс міру для кожнага салдата. На невялічкім аркушы баявой насценгазеты вершы вялі сябе так, як баіцы ў траншэях. Усё вакол гінула, а

радкі гаварылі ў поўны голас: Над ним притисили Цветы свои краски, Обутленный колос Склоняется к каске. Лежит он, как втыльз, В испотанном жите. Мать повстречается — Не говорит.

Суровая чалавечая казка! Быліна і бль адначасова.

Калі ж закіпае гнеў паэта, верх яго становіцца базлітасным, яго граньні штык. Ён кідае ворагу:

Я тебе покоя, гад, не дам, — Прахом ты своим оплатишь нам!

З такім адчуваннем уздымаўся воіны ў штыкавую. Цяжкімі былі шляхі-дарогі паэта:

Вели меня пути, шляхи И в города, и в села От старой дедовской стрехи От мазанки весёлой.

Шмат чаго чуў, бачыў ён на сваім шляху. Людзі гатовы былі падзяляцца апошнім, сустракаючы сваіх вызваліцеляў, для кожнай маці яны былі сынамі. І Мікола Сурначоў піша пра гэтыя доўгачаканыя сустрэчы з вялікай цеплынёй і пяшчотай:

То мне Кахетия несла Вино и мёд с улыбкой.

...Несла болному мне кумыс Черныяя калмычка.

...Казачка, тёплым каймаком Приветно угодила...

Піў Мікола ваду з Волгі, у задуменні стаяў на беразе Віслы, любаваяся ракой славян — Дунаем, але:

И только где б ни воевал, Где ни лежал в траншее, Таких, как в Беларуси, нрав

Садов и снеговеев, Таких расцветов, и криниц И омутов, и лунок, Таких туманов и зарниц — Ночей на Соже лунных, Я не нашёл, я не хотел Найти, где б ни был в жизни. И голос мой всё к ним летел, Тоскую по Отчизне.

Нават цяжка паверыць, што гэтыя радкі пісаў чалавек, якому смерць не адзін раз глядзела ў вочы. Вайна гартвала людзей, рабіла іх не па ўзросту дарослымі.

Мікола Сурначоў гаворыць, што ніяка сіла не змагла спыніць на зямлі жыццё. Чуючы ганебныя канец, вораг шалел, адступаючы, паліў вёскі, падарываў масты, высякаў, знішчаў лсы, атручваў вадаёмы, хацеў знішчыць усё жывое, але:

Стою... А пелище стынет, Пилотку снял я с головы. Село в железной паутине А в синем небе — Журавли.

Да Берліна, як кажуць, было рукой падаць. Але цяжкімі былі гэтыя кіламетры.

— Смертью ограждённая дорога — Наш нелёгкий боевой удел.

Некалькі машын, якія павінны былі знішчыць ворага, трапілі ў засаду. Мікола Сурначоў быў да гэтага ўжо паранены, але адмовіўся ісці ў шпіталь.

Засталося ўсяго некалькі кіламетраў, а ён абяцаў тым, што засталіся каля Віслы, што дзёдзе, што сваёю рукою даб'е апошняга фашыста і толькі тады вернецца дамоў. А Мікола

Сурначоў хацеў вярнуцца, у адказ на псымы сваёй машыны, усё машыны ён пісаў:

Ни лютая выгода, ни северный ветер Меня не удержат. Сквозь горечь и смерть К тебе я приду на июльском рассвете В побликие очи твои посмотреть

...Вораг хацеў узяць іх жывымі. Кола звужалася. І тады павёў байшоў урукалашную сіняваты іонак-паэт з далёкай Беларусі, старшы лейтэнант Мікола Сурначоў. Так і не дажыў ён да Перамогі, не дачакаўся маці сына. Ён застаўся, каб іншыя дайшлі і вярнуліся.

Нязменная спадарожніца Міколы Сурначоў — палыява кірзавая сумка, набаята не толькі тапаграфічнымі картамі, але і вершамі, не была знойдзена. Але тыя вершы, якія пісаліся ў час вайны, друкаваліся ў «Дзвізіёнках», выйшлі ў выдавецтве «Беларусь» асобнымі кнігамі. Яны не мала расказалі чытачам пра адзіную любоў Міколы Сурначоў да Радзімы, да яе народа. Яго паэзія, як кропля сонца, заўжды юная, трыюнная, душэўная, як ён сам. І гарыць над насіпам яго брацкай магілы камасольская, баявая, чырвоная зорка, аб якой ён сказаў такія цудоўныя і прабачаныя словы:

— Восславьте же звезду освободившую! Ещё идти ей долго фронт свой шири.

Идти освободять невольных в мире.

Там, где она проглянет, — Утро встанет.

Г. КАРНАЧ, студэнтка 3-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

ЧЫТАЧ ЧАКАЕ ГАЗЕТУ

Шматтыражная газета «Гомельскі ўніверсітэт» выходзіць тыражом 2000 экзэмпляраў. У сярэднім адзін экзэмпляр на двух студэнтаў. Словам, пачытаць сваю газету можа кожны. Тым не менш даводзіцца слухаць скаргі, што шматтыражна не заўсёды свечасова дазодзіць да падпісчыкаў.

Гаворыць студэнтка 5-га курса матэматычнага факультэта Л. Караткевіч:

Сваю газету атрымліваем рэдка. Толькі па некалькі нумароў прыносіць іх староста.

Студэнт 4-га курса гістфіла В. Баўкуновіч кажа:

Сваю газету мы вылісваем актыўна, а вось трымаем у руках рэдка.

Ад рэдакцыі.

Не можа не радаваць тое, што студэнты з такой цікавасцю адносяцца да сваёй шматтыражкі, заклапочаны, каб яна была больш змястоўнай і дзейнай. Аднак да гэтага часу адміністрацыя-гаспадарчая часткай універсітэта не наладжана чоткая дастаўка газеты «Гомельскі ўніверсітэт» з фабрыкі «Палесдрук» ва ўніверсітэт.

Паўною разваротліваць павінны правяць і ў камітэце камсамола ўніверсітэта, каб адназначна за распасуджэння шматтыражкі праніклі адказнасць за даручаную справу.

ВЫСТАЎКА НОВЫХ ВЫДАННЯЎ

У грэцім вучэбным корпусе ў аўдыторыі 1—16 прайшла выстаўка новых кніг, якія паступілі ў бібліятэку ўніверсітэта за апошні месяц. Асабліва цікавае ў наведвальнікаў выклікалі творы, якія расказваюць аб жыцці і дзейнасці працадзёр у сусветнага і міжнароднага камуністычнага і рабочага руху. Н. ГРАМЫКА, старшы бібліятэкар бібліятэкі ГДУ.

СПОРТ У ЛІКУ ПРЫЗЁРАЎ

У Гомелі праходзіў міжнародны турнір па вольнай барацьбе на прызы Спорткамітэта БССР. У ім прынуў удзел і выхаванец факультэта фізкультуры нашага ўніверсітэта Васіль Бычкоўскі. У асноўным паядзінку ён сустрэўся з працэнтаўнай зборнай каманды Савецкага Саюза Таімуразам Дзюгевым. Ужо на першай мінуце Бычкоўскі ставіць саперніка ў крытычнае становішча. Серыя ўдала праведзеных прэмаў дазволіла гомельскаму спартсмену на восьмай мінуце атрымаць чыстую перамогу і заняць на турніры трэцяе месца.

Аб пераможку добра адзавіцца трохразовы алімпійскі чэмпіён, старшы трэнер зборнай каманды Беларусі Аляксандр Мядзведзь:

— Бычкоўскі зарэкаментаваў сябе здольным, расцім барцом.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ГДУ, калектывы кафедр фізічнага чалавека і жывёл выказваюць глыбокае спачуванне загадчыку гэтай кафедры прафесару МЯЛЕХІНУ Герарду Паўлавічу з вышадку напаткаўкага яго гора смерці МАЦІ.

АБ БЕЛАРУСКАЙ ЛЕКСІКАГРАФІІ

КНІГІ НАШЫХ ВУЧОНЫХ

Значным укладам у даследаванне пытанняў беларускай лексікаграфіі з'явіліся «Нарысы гісторыі беларускай лексікаграфіі» дацэнта кафедры рускай мовы нашага ўніверсітэта М. Ф. Гуліцкага.

Разглядаючы гісторыю беларускай лексікаграфіі першай паловы XIX ст. і пачатку XX ст., даследчык у сцэслаў, але даволі пераконаўчымі форме гаворыць аб першых спробах лексікаграфічнай апрацоўкі беларускага слова, звяртае ўвагу на станаўччы і адмоўныя бакі і прычыны складання рукапіснага «Описания Кричевского графства или бывшего староства» Андрэя Меера (1786 г.), збору (падарок) слоў у «Трудах Общества любителей российской словесности при императорском Московском университете», «Краткого словаря белорусского наречия К. Ф. Клайдовича в приложении к статье «О белорусском наречии» (1822 г.).

Значнае месца ў «Нарысах...» адведзена работам этнографаматараў другога і трэцяга дзесяцігоддзя XIX ст. Упершыню ў гісторыі беларускай лексікаграфіі гаворыцца аб турэцка-

беларускім слоўніку-размоўніку Мустафы Шагідзвіча, складзеным у Слоніме пасля 1836 года. Больш падрабязна аналізуецца лексікаграфічная спадчына на выдомуага філалага Ф. С. Шымкевіча («Корнеслов русского языка, сравнённого со всеми главнейшими славянскими наречиями и двадцатью главнейшими славянскими четырьмя иностранными языками» — 1842 год; «Собрание литовского русского (белорусского) наречия» — 1838 г.). Абездзе работы Ф. Шымкевіча падвяргаюцца як структурнаму, так і лінгвістычнаму аналізу.

Грунтоўна прааналізаваны ў «Нарысах...» «Словарь белорусского наречия» выдомуага беларускага этнографа П. Шпілеўскага. (1845). Разам з лінгвістычнай характарыстыкай помніка і апісаннем асноўных прэмаў лексікаграфічнай апрацоўкі беларускага слова даследчык звяртаецца да ацэнкарэчэй «Словаря белорусского наречия» акадэміка Я. Барэдкава і І. Сразнеўскага, якія дапоўнілі яго рээстр новым лексічным матэрыялам.

Паўная ўвага манаграфіі М. Ф. Гуліцкага звяртаецца на лексі-

каграфічную спадчыну Я. Чачота, устанавляюцца яго своеасаблівасць, уздзеянне на наступныя збіральнікі народнай лексікі, наўяўсць этымалагічных даных і дыялектнай лексікі. Усё гэта пацвярджаецца багатым фактычным матэрыялам.

Пераходзячы да характарыстыкі беларускай лексікаграфіі другой паловы XIX — пачатку XX ст., М. Ф. Гуліцкі знаёміць чытачоў з грамадска-палітычным становішчам, нацыянальным абуджэннем мас Беларусі, што прывяло да шырокага размаху этнаграфічных даследаванняў. У першую чаргу гэта адносіцца да дзейнасці П. Шпілеўскага, С. Мікуцкага, І. Насовіча, Н. Нікіфароўскага, Е. Раманава, А. Багдадовіча, Я. Карскага, А. Сержукіўскага, Ф. Вагушвіча. Падкрэслваючы ролю «Отделения русского языка и словесности российской Академии наук» і «Русского географического общества» у зборы беларускіх лексічных матэрыялаў, М. Ф. Гуліцкі знаёміць чытачоў з кароткімі звесткамі аб рукапісных лексікаграфічных работах Г. Кладніцкага, М. Дзмітрыева і інш. Але най-

больш паслядоўна і глыбока ў «Нарысах...» выкладзены звесткі аб лексікаграфічнай дзейнасці вядомых даследчыкаў канца XIX — пачатку XX ст. С. Мікуцкага, І. Насовіча, Н. Нікіфароўскага, П. Шэйна, Е. Раманава, Я. Карскага, С. Мядзведскага.

«Нарысы гісторыі беларускай лексікаграфіі» М. Ф. Гуліцкага заканчваюцца вывадам аб тым, што беларуская лексікаграфія XIX — пачатку XX ст. прайшла доўгі шлях зараджэння, фарміравання і станаўлення, узброілася асабмістым практычным вопытам, стварыла базу для свайго далейшага развіцця і па сваіх здобытках стала на адзін узровень з лексікаграфіяй іншых славянскіх народаў.

Манаграфія М. Ф. Гуліцкага з'яўляецца важным дапаможнікам пры вывучэнні сучаснай беларускай мовы, дыялекталогі і можа быць выкарыстана на спецыяльных занятках, а таксама пры напісанні курсаў і дыпломных работ.

А. ПАРУКАЎ, в. а. дацэнта кафедры беларускай мовы.

НА КАЛЮЧКІ

мачыць» сустрэчу. Хапіўшы доўрую чарку, хлопцы пажавелі і жадалі, каб усе звярталі на іх увагу, асабліва дзяўчаты. Толькі апошняй, зачуўшы віны пах, абягалі іх за паўкіламетра. І тады сябрукі вырашылі правучыць ганарлівак. Узяўшы нізкі старт (высокі браць яны ўжо былі не ў стане), прыпусцілі за крыўдзіцелькамі. Аднак неўзабаве далялося збавіць тэмпу — наперадзе іх чакала машына мільці.

На гэтай машыне «пакатаўся» і студэнт 4-га курса матэматычнага факультэта Мікалай Шпіль. Не памятае толькі, які аказаўся там. Гінуцьшы пая-

рэдне «чарніла», пайшоў Мікалай у кіно. І фільм аказаўся цікавым, прада, крыху даўгавата. Прыгнёўся хлопцём у зале і... заснуў. А прачуўся ў мільцішчым «варанку».

Студэнт 3-га курса геалагічнага факультэта Анастоль Шорнік, відаць, пасмяяўся б з гэтых прыгод. Іншая справа ў яб. Будучы камандзірам будатрада «Шукальнік», ён павіннаў падначалены яму калектыву і знік, які кажуць, у невідомым напрамку.

Гора-камандзіра добра разумее студэнтка 4-га курса эканамічнага факультэта Наталія Ляўка. Ёй таксама дыспллі-

на не да спадобы. Знаходзячыся на сельгасработах восенню мінугала года, яна парухала дысплліну.

Такімі ж паводзінамі вызначыўся і студэнт 5-га курса гісторыя-філалагічнага факультэта Аляксандр Цыганок. Будучы ў нецяперым стане, ён парухаў грамадскі парадок на беразе ракі Сож і быў запырматы работнікамі мільці.

На пасяджэнні камітэта камсамола ўніверсітэта вырашана: студэнтам тт. Шорнікаву і Шпільку аб'явіць вымовы і хадзайнічаць перад рэктаратам аб выключэнні іх з ліку студэнтаў універсітэта, студэнтка Чырова выключыць з радоў ВЛКСМ, Сяржееву, Ляўка і Цыганок — аб'явіць строгія вымовы з занясеннем ва ўлічную картку.